

Knižní recenze.

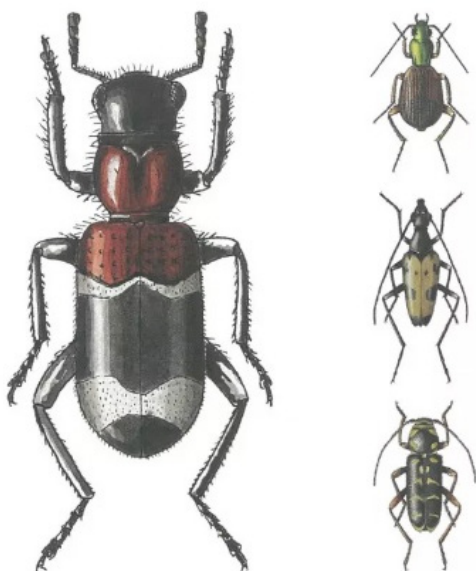
Vladimír Javorek: Broučci, které bychom měli znát

Stanislav Benedikt

Částkova 10, CZ-326 00 Plzeň; e-mail: sbenedikt@seznam.cz

BENEDIKT S. 2022: Knižní recenze. Vladimír Javorek: Broučci, které bychom měli znát. (Book review). *Západočeské entomologické listy* 13: 66–67, 22-9-2022.

Broučci, které bychom měli znát

VLADIMÍR JAVOREK

Vladimír Javorek (1914–2000)

Několik generací začínajících entomologů získávalo první informace z knížek, které napsal a zároveň ilustroval Vladimír Javorek. Většina lidí vůbec netušila, že autor těchto atlasů není profesionální entomolog, ale učitel. Velké uznání si vydobyl také jako muzikant a sborníř.

Narodil se v Bystřici pod Hostýnem 18. května 1914 manželům Františkovi a Štěpánce Javorkovým, jeho tatínek byl mistr stolář. V průběhu let 1929–33 vystudoval Učitelství ústav v Kroměříži, kde obdržel vysvědčení učitelské dospělosti (16. června 1933) a začal učit na obecné škole ve Všechovicích. Po dvouleté praxi složil s vyznamenáním požadované zkoušky a 25. listopadu 1935 dostal vysvědčení učitelské způsobilosti pro obecné školy. Krátce učil také v Býškovcích, během války pracoval ve škole v Osíčku a po jejím skončení v Bystřici pod Hostýnem. V letech 1941 a 1942 s vynikajícím prospěchem složil státní zkoušky pro měšťanské školy na obory přírodopis, chemie, fyzika a matematika.

Vladimír Javorek jako mladý učitel na obecné škole v roce 1940.
Fotoarchiv D. Popelářové.

Ve Všechovicích se seznámil se svojí životní láskou Marií Marákovou, která na této škole také učila. Vzali se 2. srpna 1938. V následujícím roce se jim narodila dcera, která však tři dny po porodu zemřela. Za tři roky 25. května 1941 se jim narodil syn Vladimír a v roce 1943 do jejich rodiny přibyl ještě Jaroslav.

94

Kdo z kolegů coleopterologů především střední a starší generace by neznal památnou knihu Kapesní atlas brouků, která společně s Mařanovou publikací Naši brouci provázela jeho první entomologické krůčky. Dychtivě jsme těmito knížkami listovali a těšili se na chvíle, kdy se nám poprvé poštěstí najít některý z těch druhů zobrazených v překrásných ilustracích a my jej budeme moci porovnat s obrázky. Autor první z nich, Vladimír Javorek, byl profesí učitelem přírodovědných předmětů na středních školách a jako takový vlastně „jen“ entomolog – amatér. Přesto nebo právě proto je jeho literární entomologické dílo obdivuhodné. Nechci zde vyjmenovávat všechny jeho knihy, za všechny snad postačí připomenout

rozměrný Klíč k určování brouků ČR, dílo vydané v roce 1947, které jako už výše uvedené bylo jednou ze stěžejních publikací každého domácího coleopterologa, v tomto případě spíše již toho pokročilého, který se nespokojil s pouhými ilustracemi, ale vydal se na cestu hlubšího studia.

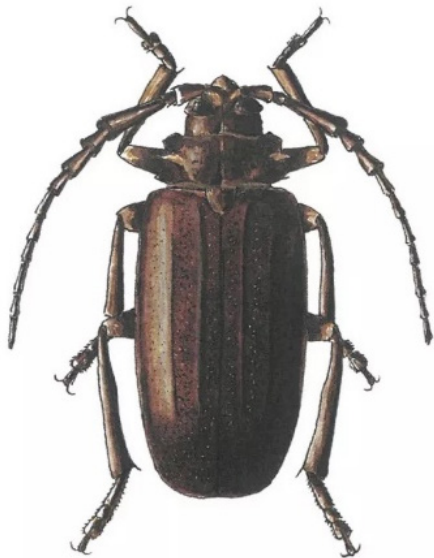
S velkým časovým odstupem od vydání poslední Javorkovy knihy Kapesní atlas ploštíc a kříšů v roce 1978 vydalo v tomto roce Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně útlou knížku Broučci, které bychom měli znát. Knížka, která vychází 22 let po smrti Vladimíra Javorky, obsahuje 79 reprodukcí dosud nezveřejněných autorových ilustrací, které jsou uvozeny českými i latinskými jmény a krátkými texty, kte-

čeleď tesaříkovití | CERAMBYCIDAE

Tesařík piluna

Prionus coriarius (Linnaeus, 1758)

Velikost 24–40 mm. Piluny poletují koncem léta v blízkosti lesů a to obvykle k večeru. Velké, bělavé, masité larvy se vyvíjejí v kořenových partiích různých listnatých i jehličnatých stromů, čímž ovšem škodí. Dnes je však piluna již celkem vzácný druh.

58

ré popisují způsob života druhů, případně i některé jejich zvláštnosti. Výběr zobrazených druhů brouků sleduje průřez celým řádem a čtenář zde najde zástupce 24 čeledí, převážně druhy tvarem či zbarvením atraktivní. Předtím se v krátkém úvodu autorské části Vladimír Javorek vyznává ze své lásky k přírodě a následuje jen velmi stručné pojednání k ana-

tomii brouků, jejich vývoji a ochraně, vše v rozsahu přiměřeném cílovému dětskému čtenáři. Jako úvodní příručka pro mladé začínající adepty entomologie nebo jen dětské nadšence pro přírodu takřka ideální publikace.

Kromě vlastní autorské části je knížečka na začátku doprovázena úvodním slovem editora tohoto dílka – Dušana Trávníčka, entomologa zlínského muzea, který barvitě popisuje celý proces jejího vzniku od úvodního setkání s touto pozůstalostí po V. Javorkovi až po úspěšné dotažení do finále. Na konci je knížečka doplněna biografií autora, opět z pera editora, která ve Vladimíru Javorkovi odhaluje člověka s širokou duší, vzdělaného, pracovitého a přitom skromného, jehož životním krédem bylo pomáhat a tvořit.

V samotném závěru je tato drobná publikace doplněna ještě doporučenou odbornou literaturou pro začínající i pokročilé zájemce o studium brouků a hmyzu všeobecně.

Knížečka splní účel, pro který byla vydána. Připomíná výjimečného člověka Vladimíra Javorka, je vhodnou pomůckou pro výchovu dětí k lásce k přírodě, ale jistě také zabrnká na nostalgickou strunu v duších pokročilých entomologů starších generací. Všem těm pak vychází vstříc i zcela symbolická cena publikace.

Název: Broučci, které bychom měli znát

Autor: Vladimír Javorek

Vydalo: Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně

Místo a rok vydání: Zlín 2022

Počet stran: 99

Náklad: 1000 výtisků

ISBN: 978-80-87130-63-6

Cena: 69,- Kč